

Nytt och blandat

Häng med på en digital resa!

med Leif Lundgren

Seniornet Södermalm

Dagens innehåll

- 13:30 Välkomna!
 - 13:40 Vad händer med din dator och/eller mobil?
 - Ca 14:10 **Nu tar vi en paus – kaffe någon?**
 - 14:30 Vad händer i Sverige och världen utanför?
 - 15:00 Frågor - diskussion
 - Slut senast 15:30

Vilka vill, vågar och kan använda Internet?

- Svenskarna och Internet
- Hinder är tekniska termer lösenord och installation av t ex BankID

När tekniken strejkar så tycks min hjärna strejka och jag behöver hjälp.

Vart är vi på väg och vad krävs?

- För att fungera i den digitala världen krävs kunskap och resurser
- Vi behöver en säker uppkoppling till internet
- Vi behöver en mobil eller dator där vi kan göra det vi önskar

Vad påverkar din digitala värld?

- Prylar i form av smarta telefoner, nätverk hur är du uppkopplad, program i mobilen, Systemprogram som driver din dator – Windows, iOS, Android, Linux,

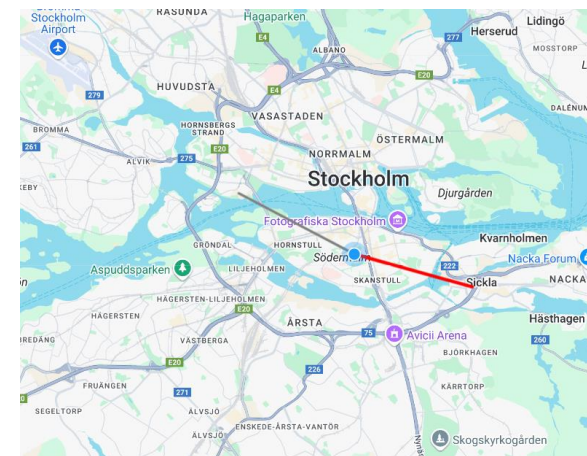
Vad behövs för att kunna använda telefonen?

- Mobiltelefon med uppkoppling till ett nät
- Ett digitalt nätverk för uppkoppling
- Ett lämpligt abonnemang hos någon operatör

NÄTVERK

Få kontakt med omvärlden med mobilen

- Mobil – mobil ?
- Mobil – marknät 2G, 3G, 4G, 5G
- Mobil – luftnät, just nu för blåjustrafik och drönare
- Mobil – Satellit, Starlink , etc dyrt, mycket dyrt...

TERACOM
SAMHÄLLSNÄT
BYGGER LUFTNÄT

Vilka operatörsnätverk lever?

- Alla svenska operatörsnät har 4G och 5G
- Telia - har 2G till 2027, 3G till slutet av 2025
- Tele2 – har 2G och 3G till slutet av 2025
- Telenor – har 2G och 3G till slutet av 2025
- TRE 3G 1 dec 2025 - 2100 MHz redan nere på 50 %.
- 900 MHz ännu kvar fullt ut

- Vägledande principer finns för 6G som förväntas lanseras runt 2030

- Mer information på [Bytnät.nu](https://www.bytnat.nu)

Mobiler

Nya prylar med öppen arkitektur

- Pixel 9 4 varianter
- Samsung 24
- Moto G75
- OnePlus
- ZTE
- Huawei
- Xiaomi

Androidtelefoner

- Nya Pixel-telefoner har kommit nu (pixel 9)
- Nya Samsung kommer i början på 2025 (Galaxy 22 23 24)
- Samsung Z fold 2 får ingen uppdatering, varken till nya ver15 eller säkerhetsuppdateringar
- Doro har som affärsidé att tillverka enkla mobiler.
Doro Smartphone styrs av EVA som är ett enklare gränssnitt

Operativsystem för Android

- Android 15 är ute nu, Android 16 förväntas komma under sommaren
- Mobilens gränsyta förändras inte, det är invärtes som förändras
- Stöldskydd införs, om någon tar din mobil kan det spärras
- Privata mappar och filer införs. Om du vill kan de också döljas

Androidtelefonernas operativsystem

- Pixel-telefonerna får uppdatering nu (android 15)
- Samsung får uppdatering i början på 2025 Galaxy 22 23 24
- Samsung Z fold 2 får ingen uppdatering, varken till 15 eller säkerhetsuppdateringar
- OnePlus får OxygenOS 15
- Doro?

Ändringar i Google Play

- Google måste göra förändringar p g a domstolsbeslut - epic games
- Google Play får bättre skydd mot skadliga appar
- Google Play Protect innebär skydd mot skadliga appar med hjälp av AI

Kontrollera din android-version!

- **Steg 1. Öppna Inställningar.**
- **Steg 2. Välj Om telefon.** Om din enhet är en surfplatta trycker du på **Om surfplatta.**
- **Steg 3. Välj Programvaruinformation.**
- **Steg 4. Android-version visas.**

Uppdatera din androidversion

- Steg 1. Öppna Inställningar.
- Steg 2. Välj Programvaruuppdatering.
- Steg 3. Välj Hämta och installera.
- Steg 4. Uppdateringen startar om det finns en tillgänglig uppdatering.

Apple

Vad händer hos Apple?

- Namnet Apple-ID förändras till Apple-konto
- Apple App Store tvingas öppna upp sig för andra programutvecklare
- De juridiska striderna fortsätter...

Nya prylar från Apple

- Iphone 16 är den senaste
- Watch 10 , en bättre Watch 9?
- MacBook Pro kommer 8 november
- Airpod 4 med och utan brusreducering
- Airpod Pro 2
- Airpod Max hörlurar får nya färger
- Vision Pro

Nytt i ios 18

- Nytt utseende på ikonerna
- Apple-ID blir Apple konto
- Siri blir naturligare
- Aktuell version 18.1
- Apple Intelligence används för text men just nu bara för Mac på amerikansk-engelska och till EU i april. Osäkert om när det kommer på svenska
- Flera AI-funktioner kommer i närtid

Uppdatera din iPhone !

Kontrollera aktuell version

- 1 På hemskärmen trycker du på ikonen **Inställningar**.
- 2 Tryck nu på fältet **Allmänt**.
- 3 Leta reda på och tryck på fältet **Om**.
- 4 Här kan du se vilken version av iOS du kör under **iOS Version**.

Uppdatera

- 1 På hemskärmen trycker du på ikonen **Inställningar**.
- 2 Tryck nu på fältet **Allmänt**.
- 3 Tryck slutligen på fältet **Programuppdatering**.
- 4 Om det finns en uppdatering kommer det att framgå här. Välj **Hämta och installera**, ange ditt lösenord för mobilen och uppdateringen startar.
Om det inte finns någon uppdatering tillgänglig står det bara att iOS är uppdaterat.

Microsoft Windows

- Internet Explorer är borta
- Windows 10 version 22H2 sista uppdateringen före avslut **14 okt 2025**
- Nu erbjuder man också att om du betalar, kan du få säkerhetsuppdateringar fram till 2028.
- Detta sker genom Windows 10 ESU-programmet, som står för Extended Security Updates.
- Windows 11 kräver en dator som är godkänd, köpa ny dator?

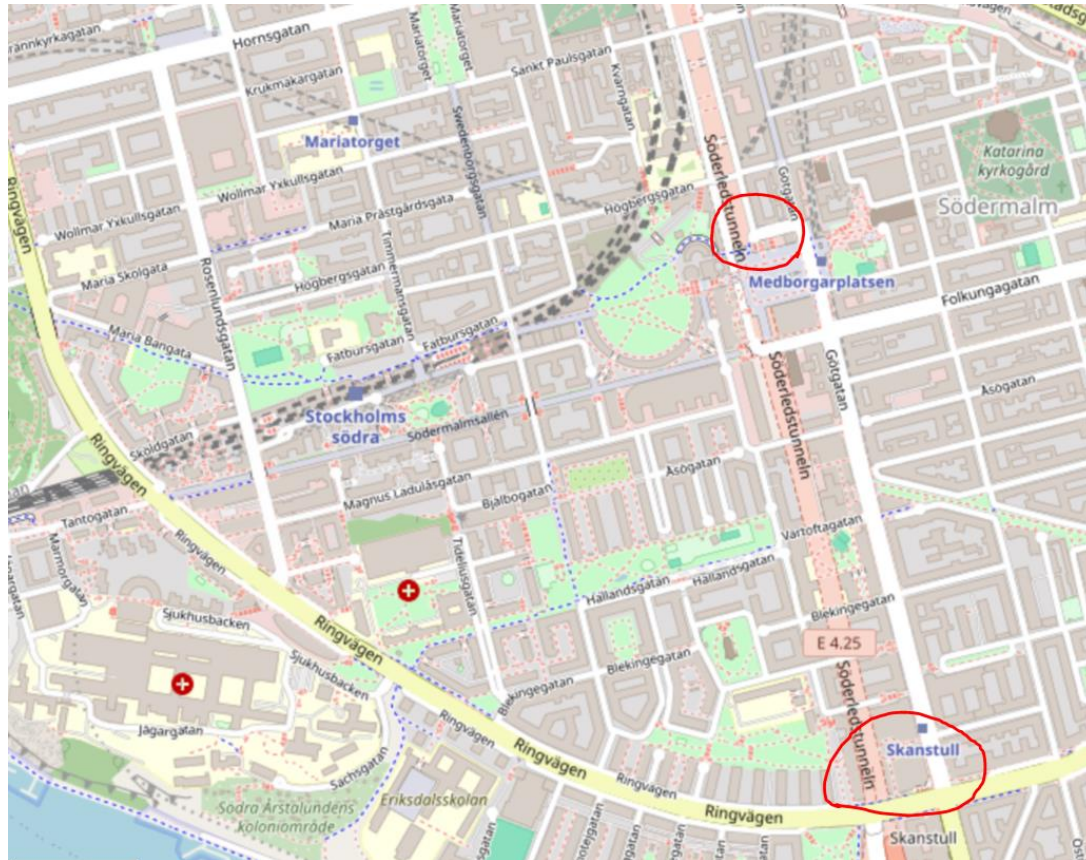
Men...

- Användare av Windows är ca 70 % Windows 10, Windows 11 är kanske 30 %
- Ryktet säger att Windows 12 kanske kommer snart...
- Fråga vår support om de kan hjälpa till!

Julklappsfynd?

- 29 nov Black Friday- affärerna gör plats för nya prylar inför julen...
- 2 dec Cyber Monday – webaffärerna säljer ut sina prylar över nätet
- Ofta passar affärerna på att erbjuda billiga prylar och abonnemang redan innan Black Friday. Det gäller att vara först...

Fler butiker till Södermalm!

I Ringen finns nu **Elgiganten** o**Telia**,
Webhallen, **Kjell & Co** och **Tre**

Webhallen har flyttat till Ringen

Inet har flyttat in i Webhallens gamla
lokal vid Medborgarplatsen

Tele 2 ligger kvar på Götgatan,
likaså **Telenor**

När du vill handla på internet

- **Se upp! Kontrollera att det är en genuin internetbutik**
- Kontrollera kontaktinformation. Seriösa butiker har kontaktuppgifter, inklusive fysisk adress, telefonnummer och organisationsnummer presenterade.
- Kolla att webbplatsen har tydliga regler för returer, återbetalning och frakt. Granska gärna sekretesspolicy och villkor.
- Undvik ovanliga betalningsmetoder. Om en butik endast accepterar kryptovalutor, banköverföringar eller presentkort kan det vara ett tecken på bedrägeri.
- Undersök hemsidan. Sök på butikens namn online för att se recensioner och omdömen – bluffbutiker får ofta varningar i kommentarsfält och diskussioner.

Internetstiftelsen

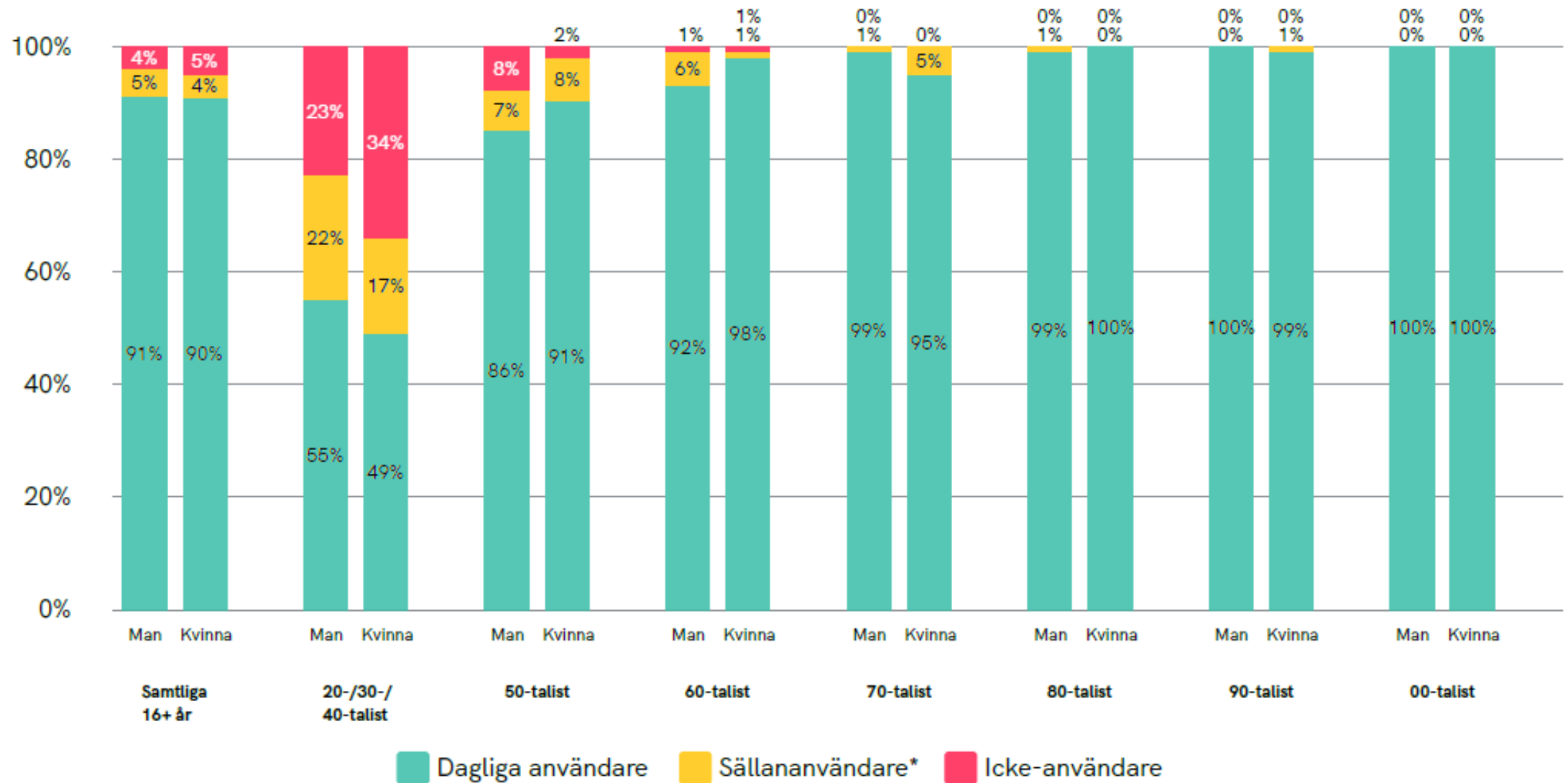
- Internetstiftelsen har ansvaret för domänerna .se och .nu
- Nya regler för domännamn från juni 2024
- Goto 10 stänger den 20 december 2024 i Stockholm

Svenskarna och internet

- Var femte svensk behöver hjälp med det digitala. Sociala medier ger oss tips och råd, men får vissa av oss att må dåligt – främst unga kvinnor. Nästan alla tycker att polisen ska få övervaka våra privata konversationer på nätet. Det här är det digitala Sverige år 2024.

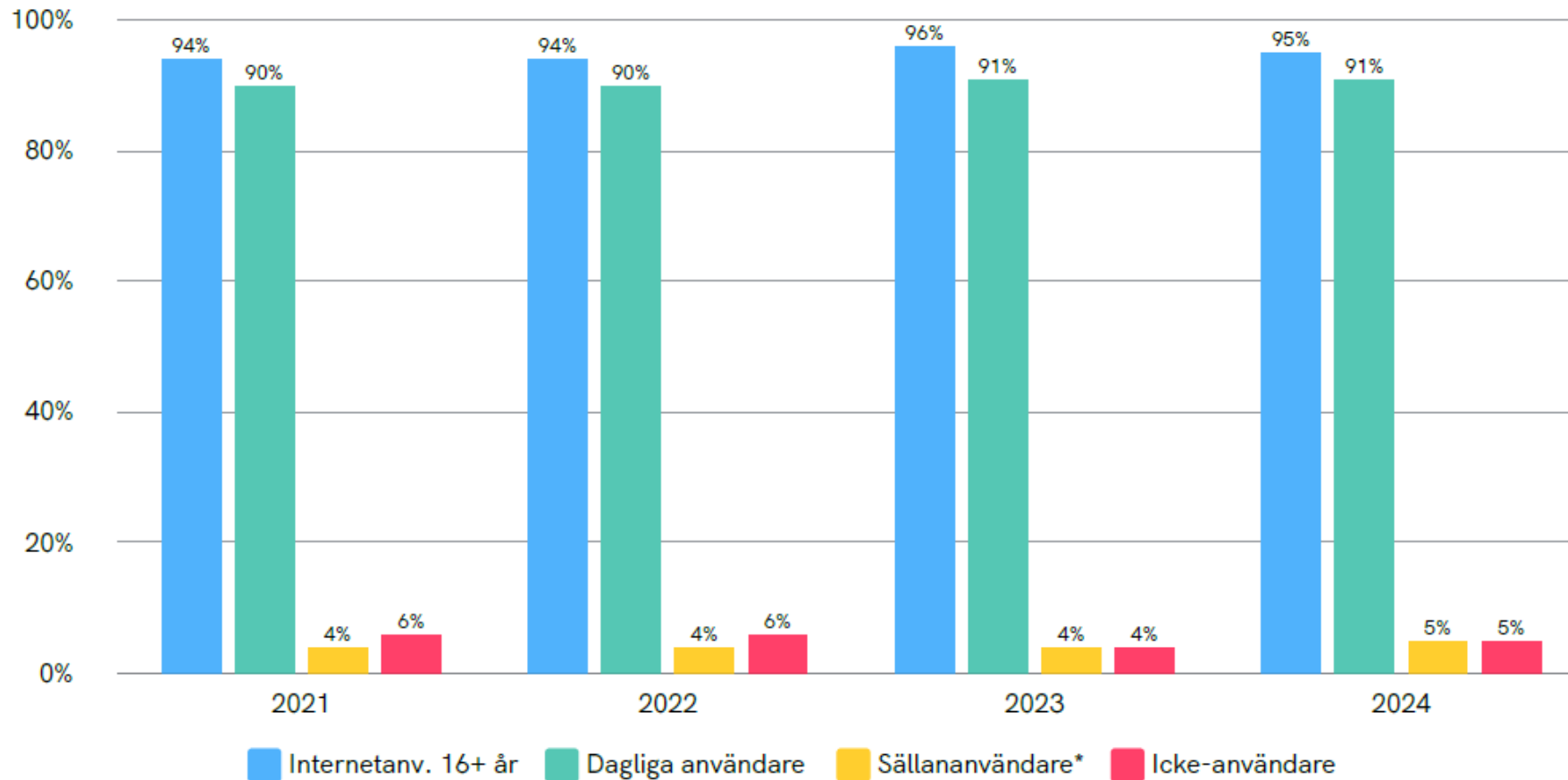
Vem använder internet?

Vem använder internet?

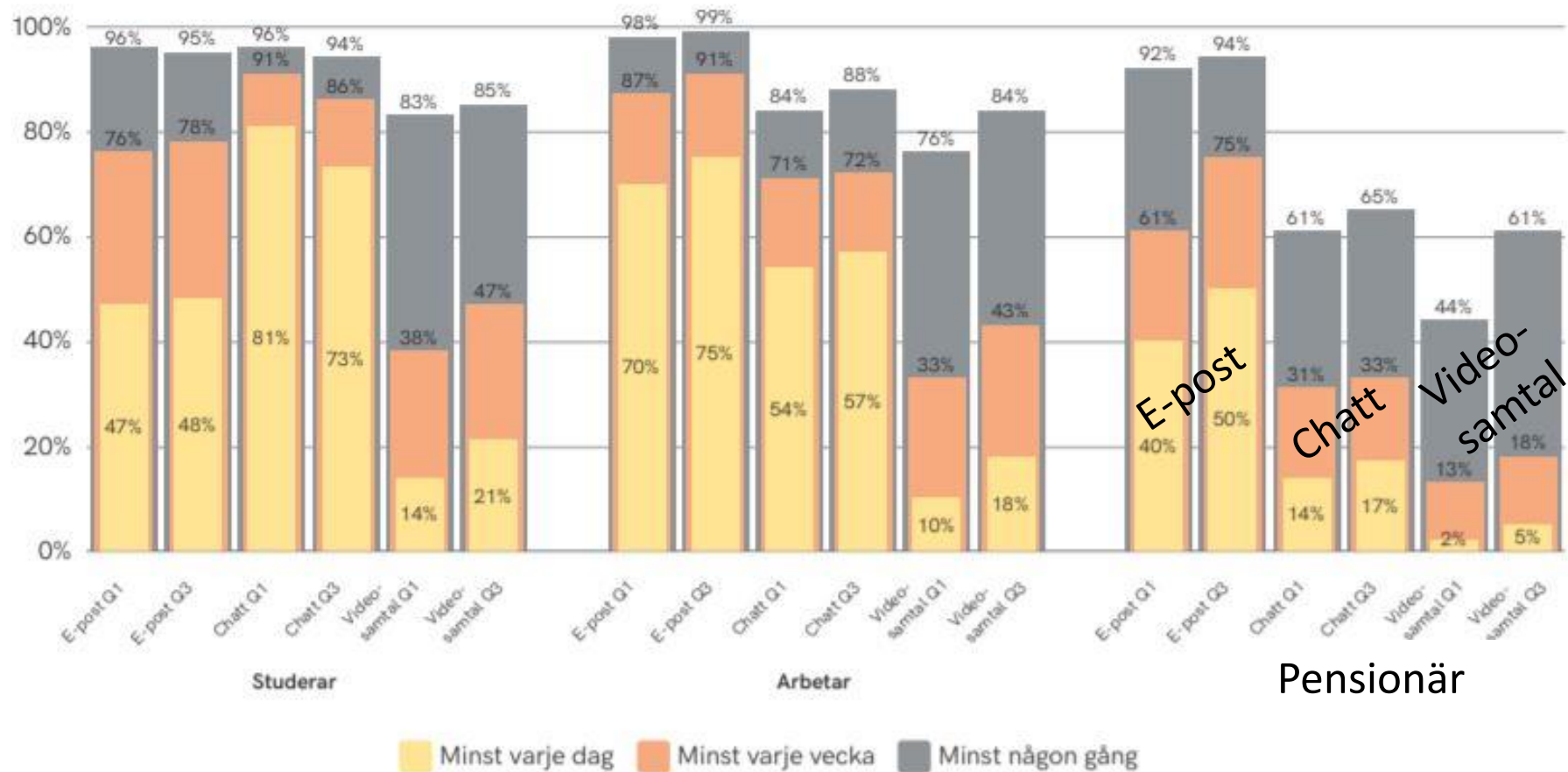
Nästan alla svenskar använder internet varje dag

Fråga: Hur ofta använder du internet?

Vad gör användarna på internet?

Diagram 8.6 Andel av internetanvändarna (16+ år), Använder olika sätt att kommunicera över internet, Sysselsättning, år 2020 Q1-Q3.

Digitala tjänster i Sverige

- BankID, numera med legitimation
- E-legitimation Freja+ etc
- Elektroniska plånböcker
- Kreditkort från bankerna med chip kan registreras för medlemsbetalningar i livsmedelsbutikerna.
- Godkänn bankkort för Internetbetalning
- Digitala brevlådor – Kivra, Myndighetspost

Digitala betalningar

- Swish
- "Blippa" – elektronisk plånbok Samsung Pay, Apple Pay, Google Pay
- Betalningar direkt i appar (Betala P) Paypal
- NFC-lösningar i form av "sim-kort" eller elektronisk plånbok i mobilen

Hur betala för parkeringsplatsen?

- Stockholms stad har stängt Betala P
- Parkster är ett kostnadsfritt alternativ i mobilen
- Easypark kostar extra pengar i mobilappen, inga tillägg på websidan.
- Mobill har samma upplägg som Easypark
-

Att tänka på...

- Din bil kan få körförbud då 3G läggs ner
- Alla bilar byggda efter 1 april 2018 skall ha en SOS-funktion

Frågor ?

Tack för idag

Det finns en stol
som väntar ...